

Vabaõhmuuseumi mardisandid said taluperenaiselt tänutäheks seapea. Vanasti andis mardisandiks käimine vaesematele peredele võimaluse hankida toitu ning samas kontrolliti ka perede elamist. Mardid vaatasid, kas toad on puhtad ja viljasaak keldris kirstudes. Mustad, koledad ja kasukatesse riietunud mardisandid soovisid oma lauludes pererahvale nii vilja- kui ka karjaõnne.

PRIIT SIMSON

Mardisandid tulevad õhtul kommi lunima

Linnas ei julge vanemad lapsi õhtul mardisanti jooksmas lubada

Marika Ralski

marika@epl.ee

Täna õhtul koputavad linlaste ustele mardisandid, et laulude ja mängude vastu saada tänutäheks peotäis komme, kotitäis õunu või muud suupärast.

Üheksa-aastased Harku Järve kooli õpilased Kristina ja Triin on mardisanti jooksmas käinud juba mitu aastat järjest. Tüdrukud peavad martideks käimist väga lõbusaks.

“Kõige parem on see, et nii palju komme antakse. Tore on ka ennast maskeerida ja mardilaule õppida,” kiitis Harku Järve külas elav Kristina.

Kuigi Triin elab Õismäel, käivad tüdrukud mardisanti jooksmas alati Harku Järve külas ja vähemalt viiekesi. “Eks see ole kindlasti ka vanemate mõjutus, sest siin külas tunnevad kõik üksteist ja emadel-isadel on kindlam tunne lapsi välja lasta,” põhjendas Harku Järve kooli algklasside õpetaja Marika Virit. “Mustamäel ja Õismäel elavaid meie kooli õpilasi vanemad mardisanti jooksmas ei luba,” tõdes ta.

Harku Järve külas on juhtunud, et suuremad poisid on endast väiksematelt mardisantidelt kommid ära võtnud. “See lõppes kommi varastele halvasti ning rohkem ei ole seda enam juhtunud,” rääkis Virit.

Õhtu lõppedes kogunevad tüdrukud kellegi koju ning jagavad saagi võrdselt ära. Andideks on Kristina ja Triin saanud komme, õunu, raha ja isegi pannkooke. Mustamäel elava kaheksa-aastase Jan-Eriku vanemad poega mardisandiks ei luba. “Ega mul ole riideid ka ja laule peas,” lisas Jan-Erik kurvalt.

Politsei andmeil kimbutati mardisante möödunud aastal vaid mõnel üksikul juhul. “Kommid võeti paaril lapsel ära Lasnamäel,” ütles Kaia Kalliver politsei prefektuuri pressiesindusest. “Teistes linnaosades ühtegi kaebust ei esitatud,” kinnitas ta.

Kommide vargust käsitleb politsei tavalise avaliku vargusena. “Kui nooruk on üle 14 aasta vana, siis algatatakse tema vastu kriminaalasi,” ütles Kalliver. Möödunud aastal ei tulnud politseisse ka ühtegi teadet valemardi-

santide korteriröövi kohta.

Sekelduste vältimiseks soovitas politsei pressiesindaja mardisantide vanematel minna ise lastega kaasa või saata mõni suurem nooruk neid julgestama. “Kui keegi peaks üritama lastelt komme ära võtta, siis tuleks kohe politseisse pöörduda ja avaldus kirjutada,” ütles Kalliver.

Vabaõhmuuseumis eile alanud mardipäevanädalal kuulutasid Harku Järve kooli algklasside õpilased marditavasid kikkiskõrvul. Lustlikult võeti osa ka mängudest ning loeti mardivannet.

Vabaõhmuuseumi pedagoogi Kristiina Lääne sõnul lõpetab mardipäev hinge-deaja.

“Vanade kommete järgi käisid marti hilja õhtul jooksmas ainult täiskasvanud ja noorukid,” rääkis ta. Tänutäheks said nad pere-naiselt seapea või leiba.

Mardipäev lõpetab hingedeaja

Maskeeritud külanõored: käisid mardipäeva eelõhtul perest perre ande kogumas.

Andideks: seapea, leiba, mõni riidetükk.

Mardid: karvased, mustad ja koledad mehed. Sageli kujutasid nad perekonda, mille juhiks oli mardisa. Mardisa oli küla kõige aktiivsem ja selgema lauluhäälega mees.

Mardipäev (10. november) lõpetab hingedeaja

See päev tähistas nii majandusaasta lõppu kui ka talve algust. Linnad pidid olema ropsitud, algas

lambaniitmine, pruuliti õlut, tehti vorste – mardimauku. Mardipäev oli rohkem meestepüha, käidi kõrtsis. Mõnel pool peeti mardilaata.

Katoliiklik mardipäev: 11. novembril tähistatakse katoliikliku Martinuse, Tours'i piiskopi sünnipäeva. Püha Martinust peeti kerjuse patrooniks, sest legendi järgi oli ta kord kerjusele annetanud oma mantli.

10. novembrile nihkus katoliiklik mardipäev luterluse mõjul (10. november on Martin Lutheri sünnipäev).

Allikas internet